«يولدز»

يكشنبه، سه‌شنبه وپنجشنبه كونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ايدلور، ملی جريده تركيه‌دور.

بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم، آلتی آی اوچون ايكی صوم، اوچ آی اوچون بر صوم ٢٠ تيندور.

آدريس آلماشدرو ٢٨ تين.

اداره‌سی بچون بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ١٩ نچی نومرده‌دور.

يولدز

آلتنچی سنه

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ"
Russie, Kazan, redaction „Julduz".
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

باصلوب چقدی. صاتلمقده.

سوداگر كاليندارى

٥٤٤ استولبيس زورلغنده سوداگر، هنرچی واوزگه معلوماتن آرتدرمق، سوداگرلر هم روسيه بازارلری ايله طانشمق استه‌گانلرگه لازمدر.

بهاسی ١ صوم. پوچته ايله ١ صوم ١٢ تين

آلدرو اوچون آدرس: Казань „Маарифъ"

حيوانات تمثيلى

بر يورنده بولغان بارلق حيوانلرنك طروش و ياراتلو اشلرندن خبردار بولورغه تله‌سه‌گز اوشبو حيوانات كتابنی آلوب اوقوگز.

بهاسی فقط ٨٠ تين گنه.

كوبله‌ب آلدروچيلرغه بيوك تنزيل.

آدريس: Казань „Сабахъ"

احمدگرای حسنی وشركاسی طرفندن باصلغان درس كتابلری:

رسملی علم حيوانات

مرتبی: ادريس حيدی ١٢٠ صحيفه و ٨٥ رسملی. زور قولده، ياخشی كاغذده نفيس رموشده باصلغان. ايك صوكغی ومشهور ازلردن جيلوب ايكنچی دفعه اولارق طبع ايتلگان بونادر اثر رشدی مكتبلر پروغرامنه كوتلورگه موافق بر درس كتابيدر. بهاسی ٣٥ تين، پوچته ايله يبه‌رورگه ٤١ تين. كوبله‌ب اسكيدكه!

منتظم قرائت كتابی

برنچی جزء. مرتبی: سلطان رحمتلی. ٦٠ صحيفه‌لك. زور قولده، ياخشی كاغذده نفيس روشده باصلغان. بو كونگه قدر ترتيب قيلنغان قرائت كتابلری آراسنده مندرجاتنك ياخشيلغی وعباره‌سنك آچقلغی جهتدن ابتدائی ورشدی مكتبلرنك درس پروغراملرينه كرتلورگه ايك تيش بر كتابدر. بهاسی ١٥ تين، پوچته ايله يبه‌رورگه ١٩ تين. كوبله‌ب اسكيدكه!

مراجعت اوچون آدرس: г. Казань, „Гасръ".

برادران كريموفلر تجارتخانه‌سی

قزانده، اوفاده هم اورنبورغده

پاپاسه‌گی اسرار	١ صوم ٣٠ تين
آوروپاده برجولان بر جلد تركچه	٨ » » »
پاره قوتی رومان مصور ايكی جلد تركچه	٥ » ٥٠ »
سجل عثمانی تاريخ بيش جلد تركچه	٥ » ٥٠ »
سيمون ماری تركچه رومان بر جلد	١ » ٨٠ »
سياحت ژورنالی تركچه مصور	١ » ٢٠ »
ترك تاريخی تركچه بر جلد	٢ » » »

استه‌گن كشيلرگه شول كتابلر پوچته برله‌ن هر طرفقه كوندرلور. لكن زاداتقه يبه‌رورگه تيوش. چونكه زاداتقه‌سز زاكازلر قبول ايدلميدر. زاداتقه اوچون پوچته ماركه‌سی مقبول.

Казанъ, Уфа, Оренбургъ: Бр. КАРИМОВЫМЪ.

اسچوطلر، خط بلانكه‌لری، كانوْيرتلر، مسلمانچه غرافالی كانتور كنيگه‌لری، ويزيت، تبريك وفيرمه كارتوچكه‌لری، پريسكورانت وباشقه مطبعه، كتاب توبله‌و ولينياولفه اشلری كيره‌ك كشيلر اورنبورغده هم اوفاده‌غی

كريموف، حسينوف وشركاسی‌نك

مطبعه‌لرينه مراجعت ايتسونلر.

اشله‌و نفيس، چيستا، ماتور هم تيز بهالری بارلق مطبعه‌لردن آرزانراق.

آدريس: Оренбургъ يا كه Уфа Т-ву Каримовъ, Хусаиновъ и К°.

ايليكتر وتياتر «سويت»

مسكاوسكی اورامده، اشچيغلوف يورطنده. سيانس هر كون كيچ ٤ ساعتده باشلانا.

پنجشنبه، جمعه، شنبه هم يكشنبه كونلرده كورسه‌تله‌چك رسملر: ١) ئولم چه‌چه‌كلری (دراما) ٢) كوڭللی قز اورده‌كارينه شوْيتسيه‌ده (كورنش) ٣) كوڭللی طوی مجلسی (كوليكی) ٤) بالا (غايت قزغانچ دراما) ٥) ايسته‌نديه، كورله‌نديه، ملیفله‌نديه غوبيرنالرينك روسيه مملكتينه قوشلوينه ٢٠٠ يل طولو مناسبتی ايله پيتروْپاوليكيگه ربوْيل شهرنده باه‌ته‌تيك آچاو بيرامی (گوزه‌ل كورنش) ٦) يورون ياولغی اوچون (كوليكی).

كارتينه‌لر دوشنبه وپنجشنبه كونلرده آلماشنادر. آنتراكت وقتلرنده هم سيانس وقتنده بيش كشيدن مركب استروننی آركيستر هر تورلی مسلمان كويلری اويناياچقدر.

«يولدز»

نك آلتنچی سنه دوامه‌سی اولان ١٩١١ نچی يل اوچون مشتری قبول ايده‌در. هر بر يوللی دورت صوم يبه‌روب بر يللق مشتری بولوب يازلغان كشيلرگه «روستان» اسملی اصول جديده ايله روس تلی اويره‌ته‌طورغان زور بر كتاب هديه ايده‌جكدر.

روسيه‌ده‌گی هر بر پوچته خانه‌لرده «يولدز» گازيته‌سينه مشتری قبول ايده‌در. «يولدز» گازيته‌سينه يازلو اراده‌سنده بولغان كشيلرگه آقچه‌لرن پوچته خانه‌گه كرتوب بيروب اوزلری‌نك آدرسلرن يازدروب كويتانسيه آلورغه ممكندر.

«يولدز» نك برسنه‌لگی دورت صوم، آلتی آيلغی ايكی صوم اوچ آيلغی بر صوم ٢٠ تين‌در. بر صومغنه يبه‌رگان كشيلرگه گازيته ايكی آی‌غنه كه‌ندرلور.

Ал. М. Бурлиндъ
حقن حبيبی
آلكساندر ماركوويچ بورلندنك آورولرنی هر كون ٩ دن ٤ كه قدر قبول ايته. بخوْينسكی هم پچه‌ن بازاری اورامری پاتنده برادران كريموفلر يورطنده.

تركستانده اصول جديده.

«تركستان ولايتی گازيتی» نك محرری آستراثوموف جنابلری «يولدز» نك ٦٣١ نچی نومرنده تركستانده اصول جديده مكتبلرينك ياپلووی حقنده يازغان مقاله‌سينه رديه يازا:

«آستراثوموف قزانده بولغان ميسيونيرلر اسييزدنده اصول جديده مكتبلرن يابارغه كيره‌ك، ديب سويله‌مه‌دی. فقط حكومت نظارتينه آلورغه كيره‌ك ديب ئه‌يتدی دی.

ياشرن مكتبلرگه و روس تلی اوقوتلمی طورغان مكتبلرگه حكومت مأمورلرينك اچلری پوشمی حال يوق» دی.

بو جوابی طوغری بولسه، بيك گوزه‌ل. مسلمانلر مكتبلری تفتيش قيلنوغه هيچ قايغرميلر. روسچه اوقودن‌ده قورقميدلر. فقط يوق صلتاو ايله اصول جديده مكتبلرينه بيه‌لو هر طرف مسلمانلرينك اچن پوشورا.

مسلمانلر آراسنده تركستانده‌ده باشقه ولايتلرده‌ده ياشرن مكتب ومدرسه يوقدر. هه‌مه‌سی كوز آلدنده‌درلر. تفتيش قيلنغانده هيچ بر مكتبده خلاف نظام اش چقماياچغندن امينديرلر. خلاف نظام بولماغان حكومتنك ترتيب ايله اوقوتودن منع قيلماياچغنده‌ده شبهه‌لری يوقدر.

باری تيك سوْيتسكی كيده‌گی «ميسيونيرلر» الوغ مأمورلرنی يوق صلتاولر ايله قورقتوب مسلمانلرغه دينی وملی ضرر كيترمه‌سونلر.

يالغان دانوس و يالغان شبهه‌لر ايله حكومت اربابن قورقتوب باشقه بر دين اربابينه آياق چالو مبارك اش توگلدر.

آستراثوموف جنابلری، يازووينه قاراغانده بو اشنی اوزی‌ده معقول كوره‌ميدر. معقول كورمه‌سه بوندی اشنی قيلماياچغی‌ده معلومدر.

آستراثوموف جنابلری تركستانده حكومتنك اشانچلی مأمورلرندندر. مكتب ومدرسه‌لرنی تفتيش قيلسه حقی باردر. لكن بو تفتيش ترتيب ايله اوقوتونی منعدن عبارت بولوب قالماسقه تييشليدر.

ينه آستراثوموف جنابلری جوابنده يازا:

«تركيه مملكتنده‌ده تورلی تورلی نظام يوق. هر مملكتنك نظامی هر ولايتنده بر تورلی بولورغه كيره‌ك. بناءً عليه روسيه‌نك باشقه ولايتلرنده‌گی كبی تركستانده‌گی مكتبلرده حكومت نظارتينه آلنورغه كيره‌ك» دی.

آستراثوموف فكرنچه روسيه دولت عاليه‌سينك نظامی هر ولايتده بر تورلی بولسه، تركستانده‌نی اوچون نوغای وتاتار خلفه‌لری معلم بولورغه يارامی؟ باشقه ولايتده بونلر معلم بولا آلالر ايچ؟

اصول جديده مكتبلرن يابدرووينه آستراثوموف جنابلری اوشبو سوزلرنی دليل ايته:

«اگر اوشال مكتبلرده نه روسيه تيلينی اوركانمه‌سه ونه روسيه مملكتينك جغرافيه‌سنی آڭلاماسه وحتی كه روسيه پادشاه ايمپيراتورينك مبارك اسملرن بيلمكنی خواهلاماسه، اول قنداى اصول جديد بولادر؟ البته بو اصول جديد پادشاهليك نظامغه مخالف بولسه كيره‌ك. وبول طريقه احوالاتده هيچ پادشاهليك ترقيسی يوق» دی.

شوشی سوزاوزی كافيدركه آستراثوموف جنابلری اصول جديده مكتبلرندن اصلسز قورقا وباشقه‌لرنی‌ده اصلسز قورقوتادر. چونكه اصول جديده مكتبلرنده روسيه جغرافيه‌سی، روسيه تاريخی بيك اخلاص ايله اوقوتلا. پادشاه حضرتلرينه وبارچه اولی الامرگه اطاعتكه هر برنده اويره‌تله. روس تلن اوقودن‌ده فهملی كشيلر هيچ بر طرفده قورقميلر. درست، مكتبلرده روسچه اوقوتونی كوب محله‌ده اوقوچی بالالرنك آتالری ياراتميلر. بوحال جديد مكتبلرينه گنه مخصوص توگل، قديمی مكتبلرده‌ده بيك كوبدر.

بوحال قديميلر آراسنده جديدلردن آرتغراقدر.

آستراثوموف جنابلری اوزفكری ايله خطا تدبيرلر قيلوب تركستان اهاليسن حكومت اربابندن ناراضی قيلا كورمه‌سون. اول تقديرده قاش توزه‌ته‌م ديب كوز چغارغان بولور.

دولت دوماسی.

٢٩ نچی غينوار مجلسنده يپيسكوپ ميتروفان سويله‌گاننك صوڭنده ماليه كاميسيه‌سينك داكلادچيسی بارون چيركاسف سوز آلوب، اوّلده سويله‌گان خطيبلرغه جواب بيردی. بوندی صنعی چاره‌لر ايله اچملكنی سو استعمال قيلوغه قارشی طورورغه ممكن توگل. ايك اوّل سو استعمال قيلونك روشن هم طريقن اويره‌نورگه كيره‌ك، شوندن صوڭغنه چاره‌لر طابارغه ممكن‌دی.

صالتوز ـ تعليم عمومی حقنده‌غی نظامنی وجودكه چغارغاندغنه خلقنی آيقلاندرورغه ممكن بولاچق‌دی.

طاميلوف ـ عمومی صايلاو نظامی ايله صايلانغان دوما هم خالق‌نك اشانغان حكومتی گنه ايسركلكنی بتررورگه حقيقی چاره‌لر طابا آلاچق‌دی.

آندرونف ـ كوچله وطريقی ايله ايسركلككه قارشی طور و باشقه دولتلرنك همه‌سنده ناچار نتيجه‌لر بيردی‌دی. شوننك اوچون بولائحه‌گه آولارده ياشرن اچملك صاتونی كوبه‌يتورگه گنه خدمت ايته‌چك بر لائحه ديب قاری.

چيليشوف ـ لائحه‌گه قارشی سويله‌وچی‌لرنك كوبسی اچملك صاتو اشينه بر جهتدن تعلقلی كشيلر‌دی. مثال اولارق اوّلده آراقی زاوودی طوتقان آندرونفنی كورسه‌ته. هم آميريكه وشوْيتساريه‌ده اچملك استعمالن منع قيلو حقنده‌غی چاره‌لرنك گوزه‌ل نتيجه بيرگانلگن بيان ايته.

تورلی بيزه‌كلی قالای صاوطلی چايلر صاتلادر.

جلال الدين موللين نك چای ماگازيننده

قزانده، بالق بازارنده گالكين يورطنده.

صاتلا باشلادی:

طاواريشچستوا كاراوان نك

ياخشی، ته‌ملی، خوش ايسلی، قوّتلی چغشلی بولوچيلغی ايله هر برده شهرت آلغان چايلری.

بيگره‌كده ديمليمز:

هندچايی نومير № 0110 قداغی ١ صوم ٨٠ تين.

چاينی سويوب اچوچيلرگه ديمايمز: «ليو ييتلسكی» 52،51،53 هم 50 نچی نوميرلرنی، قداغی ٢ صوم دن هم آرتغراقلق

ياخشيلغی بله شهرت طابقان

واگاو هم كامپانيه‌سی نك

طاقطا چايلری‌ده صاتلادر.

اوشبوندوق صاتلادر: شيكر، قم شيكر، كوفی هم كاكاو. هر وقت سوْيژی هم بهاسی آرزان.

جنابانق غه تونزرلغان هم تورلی بيزه‌كلی قالای صاوطلی چايلر صاتولار.

کوزمو-بعض وقتلرده آکسیزنی ژیلدمستؤاده‌غی چینوؤنیکلرنڭ اوزلری یاشرن اچملك صاتوچیلر ایله معامله‌ده بولغانلغن سویلی هم خلق اوزی طرشقانده‌غنه ایسركلككه قارشی طورورغه ممکن بولاچق-دی.

چیپیلیز-لائحه‌نی بیك موافق طاوب، آوللرده یاشرن آراقی صاتوغه قارشی تیزره‌ك تدبیرلر قیلورغه کیره‌ك-دی.

مالیه وزیرینڭ معاونی نوؤیتسکی-بو نظامنی اجراقیلو هم اچملك ایله سؤاستعمال قیلونی بترو دوما اوچون‌ده ژیلدمستؤا اوچون‌ده بیك قیمتلی نرسه ایکانچیلیگن اعلام ایتکاننڭ صوڭنده کوزموغه خطابا ئه‌یته: سزشول یاشرن اچملك صاتوچیلر ایله علاقه‌ده بولغان چینوؤنیکلرنڭ اسملرن ئه‌یتگز، آنلر ایرته‌گه اوك حکمگه بیرلورلر. اگر ئه‌یتمه‌سه‌گز، سوزگزنڭ دلیلسز ایکانلگی معلوم بولور-دی.

بوندن صوڭ لائحه‌نی قوّتله‌ب یا ایسه قارشی برنیچه کشی سویله‌گاننڭ صوڭنده مباحثه طوقتالا هم گوچکوف رئیسلك ایته باشلی.

چیلیشوف داکلادچی اولارق یاڭادن بر ساعت نطق سویله‌ب قارشی طرفده‌غیلرغه، بیگره‌ك مالیه وزیری معاونینه جواب بیره هم بیك کوب تورلی دلیللر کیتره (بو وقتده دیپوتاتلرنڭ بعضلری اورنلرندن: ییته‌ر ایندی! دیب قچقرالر). شونلرغه قارشی چیلیشوف، خلق اوستندن طوروچیلرغه‌غنه ییته، اما کره‌ستیانلرگه ییتمی ئه‌لی، دی.

مه‌یندورف سویله‌گاننڭ صوڭنده ایکی طاوشقه قارشی اکثریت ایله لائحه‌نی ماده ماده مذاکره قیلورغه قرار بیرله.

۳۱نچی غینوار مجلسنده طرودواؤیکلردن بولات‌نڭ کرتکان استاتیه‌سی مذاکره‌گه قویلا. اول ئه‌یته: اچملك حاضرله‌و یکره‌ی یلغه قدر هر یلنی یکرمیدن بر اوُلش کیمتله باروب، شول طریقه یکره‌ی یلدن صوڭ اسپیرتلی اچملك حاضرله‌و بتونله‌ی بترلسون-دی. بر یل اوچون کوبمی شیکر حاضرله‌نورگه کیره‌کلگی تعیین ایتلگان شیکللی، اچملك حاضرله‌وده شولایوق تعیین ایتلسون-دی.

مالیه وزیری معاونی بوڭا قارشی طورا. چونکه معلوم بر مقدارده آراقی حاضرله‌و ایله گنه خلقنی آیقلاندرورغه ممکن توگل. اگر خزینه آراقیسی ییتمه‌سه اول وقتده چیتدن کرگان اچملکنی اچه باشلایاچقلر-دی. شونڭ اوچون بو استاتیه‌نی قبول ایتمه‌ونی موافق کوره. هم بولات‌نڭ بو استاتیه‌سی برقات قاراب چغو اوچون کامیسیه‌گه بیررگه قرار قیلنا.

بوندن صوڭ یاشرن قاتی اچملك صاتوچیلرغه میراوای حاکملر طرفندن بیرله‌چك جزانی بیان قیلغان ۵۱۷ نچی اوصتافنی اوزگارتو حقنده‌غی برنچی استاتیه مذاکره‌گه قویلا.

برنیچه کشی سویله‌گاننڭ صوڭنده مالیه وزیری معاونی ناؤیتسکی برنچی استاتیه‌نی اوشبو ره‌وشده تحریر ایتونی موافق کوره:

اورنده اچه‌رگه یاخود چیتکه آلوب اچه‌رگه قاتی اچملك صاتاطورغان ییرلردن بورچقه، کیله‌چکده بولاچق ایگن حسابینه اچملك صاتقان اوچون، یاخود کییم، صاوت صابا وباشقه نرسه‌لرنی زاکلادقه آلوب اچملك بیرگان اوچون، ایگنگه وباشقه آولده اشله‌گان اشیا برابرینه آلشدروب اچملك بیرگان اوچون، خدمت برابرینه یا ایسه بورچ برابرینه آقچه اورنینه اچملك بیرگان اوچون اوشبو ره‌وشده جزا بیرلور: اوّلگی مرتبه بر آیدن آرتق بولماو شرطی ایله حبس قیلنور، یا ایسه ۱۰۰ صوم قدر اشتراف توله‌تلور. ایکنچی مرتبه‌ده وآندن صوڭغیلرنده اوچ آی قدر حبس یا ایسه ۳۰۰ صوم قدر اشتراف ایله جزا قیلنور. ایکنچی مرتبه حکم ایتلگانده صاتو ایتو اوچون بیرلگان پاتینتی آلنور.

بارون مه‌یندورف سویله‌گاننڭ صوڭنده ایسرکلککه قارشی طورو حقنده‌غی نظام لائحه‌سینڭ برنچی استاتیه‌سی وزیر معاونی‌نڭ شول تحریرنچه قبول ایتله.

ایران احوالی.

وزیر صانی الدوله‌نڭ اوترلووی.

ایران همیشه اوزینڭ بولغانونده دوام ایته. یاڭا صایلانغان نائب نصرالملك، مملکت اداره‌سینڭ تزگنن کوبدن اوك اوز قولینه آلسه‌ده آنڭ اوستینه مملکت اداره‌سینڭ ایڭ آغر مسئولیتی آڭا عائد ایسه‌ده بو ونگه قدر هیچ بر تورلی اش کورسه‌ته آلغانی یوق. اصفهان گینیرال گوبیرناتوری قاتی جراحتله‌نگان. مالیه وزیری صانی الدوله‌نی‌ده کافکاز فدائیلری جراحتله‌گانلر ایدی. شول جراحتندن تریله آلمیچه وفات بولدی. صانی الدوله روسیه‌نڭ برنچی دوماسینڭ رئیسی مورومسف شیکللی ایران اوچون قدرلی بر کشی ایدی. صانی الدوله برنچی مجلسنڭ رئیسی ایدی. نی قدر قدرلی بر کشی ایسه‌ده البته مورمسوف قدر عالم بر ذات توگل ایدی. مورومسف علمی ایله شهرت قازانغان بر کشیدر. صانی الدوله‌نڭ شهرتی ایسه اوزینڭ قورغان حیله‌لی پلانلری ایله معروفدر. بوکشی اوز عمرنده ایرانده ملی بر بانکه تأسیس ایته‌رگه دیب بایلردن اصل سرمایه اوچون ایکی یوز ملڭ صوم قدر آقچه جیغان ایدی. شول صومانی هیچ طاوشسز طنسز یوتدی. بر زمان مجلسده روسیه‌دن کیله طورغان شیکرلرگه پوشلینه آرتدرو مسئله‌سن قوزغاتدی. مقصودی پوشلینادن جییلغان آقچه‌دن ایرانده تیمریوللر صالدرو ایدی. جییلغان آقچه شوڭا اصل سرمایه بولاچق ایدی. بولایحه مجلسده تمام قبول ایتلورگه ییتکان ایدی، لکن صوڭندن خیانتی سیزلدی. مسئله قبول ایتلورگه یاقنلاشقاچ‌ده ایرانغه کیترلگان بتون شیکرلرنی اوز قولینه کرتورگه طرشا باشلادی. بونڭ اوچون بانکه‌لردن قرضغه آقچه‌ده آلورغه فرض قیلدی. نهایت روس بانکه‌سینڭ دیریکتورینڭ قارشی طوروی آرقاسنده مقصودینه ایرشه آلمادی. شول سایه‌ده شیکرگه پوشلینا آرتدرو مسئله‌سی‌ده باصلوب قالدی. بو حیله‌کار وزیرنڭ هر بر حیله‌لری طهرانده هر کمگه معلوم بولسه‌ده صانی الدوله معارف وزیری، یوللر وزیری، منافع عمومیه وزیری ایڭ صوڭندن مالیه وزیری ایتوب تعیین ایدلدکندن حیله‌لرینڭ برسی‌ده مطبوعاتقه چقمی قالدیلر. صانی الدوله‌نڭ اوترلووی گیرمانیه دیپلوماتلری اوچون زور بر واقعه‌در. چونکه اول اوز عمرنده گیرمانیه‌غه کوب خدمتلر کورسه‌تدی.

بوکشی اوزینڭ فکرداشلری ایله برگه ایرانده گیرمانیه تأثیرن آرتدررغه، گیرمانیه‌نی روسیه ایله آنگلیه منافعینه قارشی قویارغه طرشا ایدی. بوکشی گیرمانیه‌لیلرغه ایران خزینه‌سندن یاردملر بیردروب طهرانده مکتبلر آچدردی. صانی الدوله ایرانده «اداره مشروطه» یاصارغه زور یاردملری تیگان وزیر ایله اوّلده بر فکرده بولغان کافکاز قهرمانلری طرفندن اوترلدی. کافکازلیلرغه باشده معاشلقلر وعده قیلغانلر ایدی، صوڭندن آنلرنڭ معاشلقلرن نیچه‌شه‌ر آی تأخیر قیلوب بیرمی باشلادیلر. بونلر بونڭ اوچون طهرانده فتنه‌لر چغاروب خلقنی طالارغه باشلادیلر. نهایت ایران حکومتی بونلرغه احتیاجلری قالماغانلقن کورگاچ آنلرنی بتونله‌ی برطرفقه طاشلادیلر. شول سببدن بونلر انتقام یولینه کروب اوّلده اوزلرینڭ قدرلی صاناغان ایده‌شلرن اوتردیلر. صانی الدوله اوله‌ر آلدندن‌غنه ایران مالیه وزارتینه آمیریکه‌دن فنون مالیه‌گه یاخشی آشنا بیش کیشیچی چاقرو طوغریسنده‌غی معاهده‌گه امضا قیلوب قالدردی. حاضر تیزدن بوکشیلر طهرانغه کیله‌چکلردر. بوکونگه قدر ایراننڭ مالیه وزارتنده بر فرانسوزدن باشقه هیچ بر مأمورده اوزینڭ فکرلرن وزیرلرگه طڭلاتا آلمادقندن ایران مالیه‌سینه هیچ بر فائده کیتره آلمادی. نهایت اوزینڭ مدتی طولغاچ قایتوب کیتدی. اگر بو کیله‌چك کشیلرگه‌ده شوندن آرتق قوت بیرلمه‌سه آنلردن‌ده هیچ بر اش چقمایاچقدر.

ایرانڭ بوکونگه قدر آمیریکه معمولاتندن هیچ بر نرسه یوق. آمیریکه‌نڭ ایران ایله سوداسی یوق ایدی. ایندی حاضر مالیه وزارتینه آمیریکه‌دن مأمورلر کیلگاچ بلکه بوندن صوڭ آمیریکه تجارتینه ایران بازارلری آچلور. آمیریکه‌نڭ ایرانده‌غی سفیری‌ده آمیریکه تجارتن قوتله‌وگه سعی ایته. آمیریکه‌دن کیله‌چك ماللرده البته روسیه‌دن کیله طورغان ماللرنڭ عینی بولاچق. آمیریکه‌لیلرده ایرانغه البته مانوفاکتور ماللری، کیراسین هم شیکر کیتره‌چکلردر. اوّلده ایرانده روسیه‌نڭ رقیبی آنگلیه گنه ایدی، بوندن صوڭ ترکیه، گیرمانیه وآمیریکه ایله‌ده رقابت قیلورغه طوغری کیله‌چکدر.

بخارا خانلغی.

بخارانڭ یاڭا امیری سید میر عالم جان توره حضرتلرینڭ بخارا خانلغنده اصلاحات یاصارغه کرشکانلگی صوڭغی کونلرده کیلگان گازیته‌لرده کورینه باشلادی. اوشبو کونلرده کیلگان پایتخت گازیته‌لرندن برسنده جناب امیرنڭ یاڭا بخاراغه باروب آنده‌غی روسیه سوداگرلرینڭ سوداخانه‌لرن قاراب روسیه سوداسینڭ ماللرن اویره‌نگانلگی یازلغان ایدی. صوڭغی کونلرده کیلگان «وقت» گازیته‌سنده‌ده شوڭا اوخشاشلی خبرلر کورندی. مذکور گازیته‌گه بخارادن یازولرینه قاراغانده جناب امیر ۲۲ نچی غنوارده بخارا مفتیلرینه اوشبو مفهومده بر فرمان طاراتغان

«بخاراده هر یل نیچه ملڭ شاگردلر ختم کتب قیلالر. لکن آرالرنده عالم بولغانی بیك کوب بولسه بیش کشی بولادر. شاگردلرنڭ بولای نادان قالولرینه سبب آنلرنڭ درسلرینه کوب حاشیه‌لر قوشلودر. عمر ضایع ایته طورغان حاشیه‌لر بولماسه ایدی، شاگردلر آز بولغانده بر مسائل شرعیه بلورلر ایدی. بناءً علیه بوکوندن اعتبارا شاگردلرگه درسلرنڭ حاشیه‌سز اوقتلولری مطلوبدر. هم‌ده تفسیر وحدیث درسلری بوندن صوڭ رسمی درس ایتوب اوقوتلسون».

جناب امیرنڭ بوفرمانی بخارا اوچون بیك اهمیتلیدر. بوکونگه قدر بخارا مدرسه‌لرنده هر بر کتابنڭ دیباجه‌لری‌غنه بیك کوب بحث ومجادله‌لر ایله اوقتلا، نفس فن هیچ بر اوقتلامیچی آندن ایکنچی کتاب دیباجه‌سینه کوچله. شولای ایتوب دیباجه‌گه کوچه کوچه هیچ بر فن کورمیچی مدرسه‌دن چغوب کیتله ایدی. بوندن صوڭ امیرنڭ بوفرمانلری واقعگه تطبیق ایدلسه، شاگردلر اوزلرینڭ اوقوغان فنلرندن خبردار بولوب چغارلر. بوندن صوڭ بلکه نحو، منطق، کلام، اصول فقه وغیر فنلرنی چنلاب بلگان بخارا شاگردلرینه اوچراو ممکن بولور.

بعض بر مفتیلر امیرنڭ بوفرماندن رضی بولمیچی امیرگه عریضه بیرگانلر. چونکه حاشیه‌سز درس ئه‌یتو آنلر اوچون بیك آغر بر اشدر. آنلرنڭ دیباجه‌دن باشقه هیچ بر فندن اوزلرینڭ‌ده معلوماتلری یوقدر.

لکن آنلرنڭ عریضه‌لرینه قاراب امیر اوزینڭ فکرندن قایتمایاچقدر. بخارا خانلغنڭ بوندن باشقه‌ده اوزگارشلر کورنگالی. مثلا اوّلگی صالداتلر آراسنده ۷۵ یاشارلك قارتلر ایله برگه ۱۴ یاشارلك بالالر، آقصاق، صوقر وباشقه‌چه ضعیفلری‌ده بار ایدی. حاضر امیر فرمان چغاروب صالداتلق خدمتن باشقه مدنیتلی حکومتلرده‌گی شیکللی صلاحیتلی کشیلرگه‌گنه یوکله‌رگه، قارتلر، آقصاق وصوقرلرنی خدمتدن چغارورغه امر ایتکان.

اوّلده کوب وقفلر «مازاده» دیب خزینه‌گه آلنغانلر، شونلردن خزینه‌ده نیچه یوز ملڭلر آقچه جییلغان ایکان. یاڭا امیر حضرتلری شول آقچه‌غه شهرنڭ دورت بیش ییرنده مکتبکه موافق اورنلر طابوب عمارت قیلورغه و آنلرده ضروریات دینیه‌نی مکمل صورتده اوقتورغه، معلملرنی علم قرائت وحسن خط بلگان کشیلردن صایلاب قویارغه امر ایتکان.

اوّلده خلق اوزلرینڭ عریضه‌لرن امیرگه ییتشدره آلمیلر ایدی. یاڭا امیر اوزغان جمعه کون جمعه نمازینه مسجد پایان جامعسینه کیلگان. شول آراده تورلی صنف خلق اوزلرینڭ عریضه‌لرن امیرگه بیرگانلر. امیرگه اوزلرینڭ حاجتلرن بلدرگانلر. امیر بو عریضه‌لرنی قبول ایتوب قایسی برلرینه شول کون اوك جوابلر چغارغان.

فضائل ورذائل

(وذکر فان الذکری تنفع المؤمنین)

II.

رذائل یاکه اخلاق سیئه آدمنڭ نفسینه عارض بولا طورغان بوُزوُق صفتلردرکه بوُنلر ایله متصف آدملرنڭ آراسنده هیچ بر وقتده دوستلق واتفاق حاصل اولماس. اولسه‌ده ظاهری بر کورنشدن عبارت اولوُر. حیاسزلق، یامان تللیلك، سفاهت واحمقلق، جبنلك، صارانلق، تکبرلك وبوُنلردن باشقه بوُزوُق صفتلر هر قایوسی رذائلدندرلر. بو صفتلردن بری یاکه برنیچه‌سی ایله مبتلا ایکی آدم داری ایله اوت کبیدرکه برسی ایکنچیسی ایله براورونغه کیلسه‌لر آرالرنده یادفعی صورتده یاکه تدریجا دشمانلق اوطی قابنور وبری بارلق دنیاسندن یوغالمی طوُروُب آرالرنده‌غی دشمانلق اصلا کیسلمس. چونکه هر برینڭ طبیعتی یا ایکنچیسینڭ حقوقینه تجاوز ایتمك یاکه وطن وملیتده اوزینه مشارك اولان آدملرگه ضرری تییه‌چك نه‌رسه‌نی آرزو ایتمکدر. حالبوکه هیچ بر آدم اوزینڭ حقوقینه تجاوز ایتوچیگه یاکه کیله‌چك فائده‌سندن محروم قیلورغه طرشوچیغه دوستلق کورسه‌تمس. بلکه هر وقت آندن نفرت ایدر. ضررندن استعاذه قیلوُر. استه‌سه‌ك ایکی آدم تصورایت: هر ایکیسی کوُنچی، یالغانچی، قوُمسز، کیری، خائن، ظالم، هر ایکیسی هر خصوصده یالغز اوز فائده‌سینی گنه کوزه‌توچی؛ باشقه‌لرغه خیانت ایتونی، حقلرینه قول اوزاتونی اوزینه عادت ایتکان. عجبا بو ایکی آدم آراسنده دوستلق واتفاق حاصل ایته‌چك برغایه، ایکیسینی برله‌شدره‌چك بر مقصد طابلورمی؟ بو بیچاره‌لرنڭ مبتلا اولدقلری اخلاق سیئه بونلرنڭ بر بربرندن آیرلولرینه سبب اولماسمی؟

مذکور رذائل بر ملتنڭ افرادنده ظاهر اولسه اول ملت دنیا یوُزنده ملت کوُینچه یاشی آلماز. چونکه افرادی منافع عمومیه‌ده ومصالح اجتماعیه‌ده اتفاق اوزرنده اش یوُرته آلمادیغندن فطرتنڭ هم‌ده قواعد اجتماعیه‌نڭ کوچله‌وینه کوره بو بیچاره ملتنڭ اوُستینه اجنبی بر قوّت هجوم ایدوب حیات ومعیشت یوللرینڭ هر برنده اوز کیفینه موافق ره‌وشده خدمت ایتدروُر.

رذائلنڭ هیئت اجتماعیه‌گه تأثیری افراد ملتنڭ قلبنده رسوخی مقدارنده اولوُر لکن طوُرا باره‌مان آرتوُب بیچاره ملتنی شول حالگه کیتروُر، که ظاهری کورنشده افرادینی اتفاق واتحادلی دییوُب حکم ایته‌رسڭ. هیهات، که بو بدبختلرنڭ قلبلری پریشاندر. باراشلری بربرینه جبر وظلم ایتودر. باشقه‌لر حضورنده خاشعانه باش اییودن اوزگه هیچ بر اش قوللرندن کیلمس. حیات ومعیشتده اوزلرینه دشمان اولانلرنڭ حاکملگینی آرزو ایدرلر وآنلرنڭ آرشنده آبروی واعتبارلری ایله اوز آرا ماقتانورلر. اوز ماتمشلرینڭ هیچ براشینی التفاتینه آلماس. اوز بالالرینڭ آغزندن ایشتله طورغان بر مسئله‌نی برحقیقتنی براجنبی آغزندن ایشتسه بیك مشکل بر مسئله‌نی حل قیلغان ره‌وشده شادلانوُرلرده اوز آرالرندن بر عالم ایڭ عالی حقیقتلرنڭ ترجمانی اولسه بیله آڭا التفات ایتمسلر. قسقاسی اوز آرالرنده عالم، عاقل وتدبیرلی آدملرنڭ بولووینی حال تللری ایله‌ده مقال تللری ایله‌ده انکار ایدرلر؛ اصل واساسی یوق نرسه‌لر ایله افتخار ایدرلر؛ ملتنڭ حاجتلرینی، خسته اورنلرینی کوروُب اصلاح وتدارکی اوُچوُن دین وعقلغه موافق تدبیرلر کورسه‌توچی خیر خواهان ملتنڭ ارشادلرینه اصلا قوُلاق صالماسلر. اول غنه‌ده توگل بیچاره‌لرنڭ خلقنڭ باشقه‌لر حضورنده آبروی واعتبارین آرتدرو اوُچوُن قیلغان تدبیر واجتهادلرین بیلگه ییبه‌رو اوُچوُن قوللرندن کیلگان اشلرنڭ هیچ برین قیلودن طارتنماسلر. نی قدر چوب اولسه همه‌ینی یوللرینه آتارلر.

اخلاق وعاداتی بوُزلغان رذائلنی اوزینه عادت ایتکان قوم فالج (پارالیچ) زحمتی ایله مبتلا بدن کبیدرکه یوُرش وطوُرشنده نظام وانتظام اولمادیغی کبی هیچ بر اعضاده معین بر مقصد اوُچوُن خدمت ایتدره آلماس. بوُندی قوملرنڭ افرادی آراسنده الفت ومحبت اولمادیغندن هیچ بر سعی واجتهادلری کیله‌چك کوُنلری اوُچوُن فائده‌لی نتیجه‌لرنڭ حصولینه سبب اولماس. بوُزوُق خلقلر ویامان صفتلر اوزلرین هر توُرلی خوار وحقیرلکلرگه یونه‌لدروُر. افراد ملتنڭ هر بری بر توُچی زحمتینه اوخشاب ملتنڭ یوُزینی قارارغه جیره‌نچ بر حالگه توشوُروُر.

رذائلنڭ احکام فاسده‌سینه محکوم اولان ملتنڭ افرادی بر بربرلرینه قارشی غیرت وسلطنت کورسه‌تدیکی حالده باشقه ملتلرنڭ ایڭ حقیر افرادینه‌ده ذلت وعبودیتنڭ تمثال مجسمی اولوب کورینوُر. نفسینی باشقه‌لرغه حتی ایڭ حقیقی دشمانلرینه‌ده خضوع وتذلل اظهار ایتوگه عادتله‌ندروُر. بو حال کوبسنچه مذکور ملتنڭ اوزندن قوّتلی ایکنچی بر ملتنڭ وجودینه کروُب منقرض بولغانچه دوام ایدر.

دولتلرنڭ زوالنده، ملتلرنڭ انقراضنده تاریخ ضبط ایته باشلاغاندن بیرلی جاری اولان قانون آلهی بویله‌در. الی ماشاء الله شویله دوام ایده‌چکدر. (وکذلك اخذ ربك اذا اخذ القری وهی ظالمة ان اخذه الیم شدید)

III

اوشبو سرلوحه ایله یازلغان مقاله‌لرنڭ اوّلگیسنده فضائل واخلاق حسنه‌نڭ نیندی نه‌رسه‌لردن عبارت ایدیکی وبر ملتنڭ افرادی بونلر ایله متصف اولغان تقدیرده حیات حسنه‌گه وسعادت دنیاویه واخراویه‌گه ایرشه‌چگی بیان ایدلمش ایدی. ایکنچیسنده رذائل واخلاق مذمومه‌نڭ نه ایدیکی ونیندی بدبختلکلرگه سبب اولدیغی کورسه‌تلمش ایدی. معلومدرکه فضائل‌ده رذائل‌ده بنی آدمده طبیعی اولان نرسه‌لر جمله‌سندن توگلدر بلکه هر ایکیسینڭ انواعی آراسنده کسبی اولانلری‌ده بیك کوبدر. شول جهتدن احتمال محترم اوقوچیلرمزنڭ ذهنلرینه «اویله ایسه فضائل اسم عامی ایله یوُرتله طورغان اخلاق حسنه‌نی نیندی یول ایله تحصیل وکسب ایدله‌ده رذائل دیبله طورغان اخلاق مذمومه‌دن نیندی سببلر واسطه‌سی ایله اجتناب قیلورغه ممکن‌در؟» مآلنده بر سؤال کیله طورغاندر. ایشته اوشبو سؤالگه بلکه بر جواب آڭلانور امیدی ایله اوشبو اوچنچی مقاله‌نی عرض ایتمه‌ن.

معلومدرکه، هر بر آدم دنیاغه کیلگان وقتنده هر تورلی اخلاق وعاداتنی قبول ایتوگه استعدادلی اولوب کیله‌در. صوڭره

امیر قوش‌بیگی منصبینه نصرالله بك پروانه‌چی نام برذاتنی تعیین قیلغان. ایشدلگینه کوره بوذات بیك متقی هم معارفپرور بر آدم ایمش.

اگر محمدیونس بك دادخواه ایله قوش بیگی نصرالله بك معاونت ایتسه‌لر، امیر حضرتلرینك بیك کوب اصلاحاتلر یاصارغه فکری بار ایمش.

بخارا خانلغی بیك کوب زمانلردن بیرلی اصلاحاتقه محتاج ایدی. امیر جنابلرینه بو اشده موفقیت تلیمز.

خارجی خبرلر

بالکان اشلری. بو آراده بالکان آتاونده ینه‌دن زور اوزگه‌رشلر بولورغه طورا. حاضرگی کونده ترکیه‌نك یمن فتنه‌لری ایله مشغول ایکانلگی گازیته اوقوچیلرغه معلومدر. بعض کورشیلری ترکیه‌نك بو حالندن ینه‌دن فائده‌لانوب قالو فکرینه کیلگانلر. آؤستریه حکومتی بوسنه یاکا بازار سنجاغینه یاقن ییرلرده مانیؤرلر یاصارغه قرار بیرگان ایدی. گازیته‌لر بونك صلناوی ایله آؤستریه‌نك یاکا بازار سنجاغن آلوب قالورغه نله‌گانلگن یازالر.

صیربیه گازیته‌لرینك یازولرینه قاراغانده بوطوغریده آؤستریه بله چورناگوریه آراسنده یاشرن رەوشده معاهده یاصالغانلغی احتمال طوتلا. آؤستریه چورناگوریه‌غه آلبانیه‌نك شمال طرفن آلو اوچون بولشورغه هم چورناگوریه اوز طرفندن یاکا بازار سنجاغن آلغان اوچون، آؤستریه‌غه سوز ئویتمه‌سکه وعده قیلشقانلر ایمش. ترکلرده بوخصوصده خفالانا باشلاغانلر. بو کونلرده سلانیك شهرنده «اتحاد وترقی» کامیتیتینك اعضالری برنیچه کره مجلس یاصاب، مذکور مسئله حقنده مذاکره ایتکانلر. کنج ترکلرنك بعضلری یاکا بازار سنجاغن صیربیه‌گه صاتوهم چورناگوریه‌غه‌ده آلبانیه‌نك برقسمن بیر وطرفن قوتله‌ب سویله‌گانلر.

«اول تقدیرده منکور دولتلرنك صوغش باشلانغان وقتده بزنك یاقده بولولری تأمین ایتلورگه تییش» دیگانلر. ترکیه‌نك اوشبو یازده بلغاریه هم گریتسیه‌گه قارشی صوغش اعلان ایتووی بیك احتمال بولغانلقدن، باشقه کورشیلرن آچولاندراسی کیلمی ایکان.

استانبولدن آلنغان تیلیگرامغه قاراغانده بو کونلرده ترکیه حکومتی بلغاریه‌غه هم گریتسیه‌گه خبر ییبه‌روب، ماکیدونیه‌ده‌غی قاچقنلری ایله کوره‌شولرن طلب ایتکان. اگرده قبول ایتمه‌سه‌لر، صوغش باشلاو ایله قورقتقان. آنلرنك بو اشکه التفات ایتمه‌ولری احتمال. اوشبو سببدن کنج ترکلرنك کوبسی یازکوننده دولتلر آراسنده محاربه باشلاناچغینه آلدن اوق اشانوب هم حاضرله‌نوب طورالر ایکان.

ترکیه. بو آراده ترکیه‌ده هوا بیك صووق. هرکون بوران بولغالاب طورا. استانبولده بر آرشین بییکلکده قار یاودی. اطرافلرده یاوغان قارلرنی ساژیندن آرتغراق. چیتدن کیترو چیلر بولماغانلقدن، استانبولده اوطننك بهاسی ٥٠ پروتسینت کوته‌رلدی. کچوك آزیه‌نك بعض ییرنده صالقنلقنك درجه‌سی ٢٤ گه ییتدی. بو ییرلرده آندی صالقنلقلر بیك کوبدن بیرلی بولغانی یوق ایدی. یاغارغه اوطن بولماغانغه کوره، فقیرلر بیك محتاج حالده قالدیلر. کچوك آزیه‌ده ٤٠٠ لب کشینك قاتوب ئولگانلکلری استانبول گازیته‌لرنده کورندی.

ایران. اصفهان شهرندن آلنغان خبرگه قاراغانده ٢٩نچی غینوارده ایرته‌گی ساعت ١١ لرده روسیه کونسولی بوگویاؤلینسکی ئولگان حالده بر قویودن طابلغان. پالیتسه آنك اوصاللر طرفندن ئوترلگانلگی حقنده شبهه‌گه توشوب تفتیش یاصاسه‌ده، مقصودینه ایرشه آلماغان. صوڭندن آڭلاشلدیغینه قاراغانده بوگویاؤلینسکی یوقوسزلق مرضی ایله مبتلا بولغان ایکان. ایرته‌گی ساعت ٦ یارمده فاتیرندن چغوب کیتکان ییرندن یوغالغان. قویوغه خطالق ایله اوزی توشکان بولورغه کیره‌ك، دیب گمان ایته‌لر.

◆◆

حاضرگی کونده ایران شاهینك نائبی نصرالملك مملکتنی اداره اشلرینه قاتشدی. اول وزیرلرنك هم‌ده‌سن مجلس طرفندن صایلاتواصولن چغارمقچی بولا ایکان.

◆◆

١٩٠٩ نچی یل ایبون آینده فدائیلرنك هم بختیارلرنك فتنه چغارولری سببلی روسیه حکومتی پیرسیه‌نك شمالینه بر مقدار عسکر ییبه‌رگان ایدی. اوشبو عسکرلر حاضرگی کونده قزوینده طورالر ایدی. ایمدی روسیه‌نك پیرسیه اچنده‌گی عسکرلرن قایتارا چغی رسمی صورتده اعلان ایتلدی.

◆◆

بو آراده ایراننك شمال طرفنده شاهسوانلر ایله بعض قاچقنلرینه‌دن فتنه‌لر چغاروب، خلقنی طالاب، یوری باشلاغانلر. اردبیل اطرافنده آنلر بر نیچه کاروانی طالاغانلر. آق چای دیگان آولغه هجوم ایتوب، بر نیچه یورطنی یاندرغانلر. روسیه قازاقلری ایله فتنه‌چیلر آراسنده بر نیچه مرتبه مصادمه واقع بولغان. صوغشده روسلردن بر فیلدشیر ئوترلگان. برنیچه قازاق ایله یساول ریپنیکوف جراحتله‌نگانلر. فتنه‌چیلردن بیك کوب کشی مقتول و مجروح بولغان. مقتوللر آراسنده قاچقنلر باشلغینك اوغلی حسین علی ده بار ایکان. صوڭره فتنه‌چیلر قازاقلرغه قارشی طورا آلمیچه قاچارغه مجبور بولغانلر.

◆◆

ایران مجلسی تورلی وزارتلرده خدمت ایته‌را اوچون، پیرسیه اشینه قاتشی بولماغان مملکتلردن اوستالر چاقرورغه قرار بیرگان ایدی. حاضرده ایتالیه‌دن هم آمیریکه‌دن کشیلر کیله‌چکلر.

فیلیپپین آتاولرنده طاموژنا اشلرن ترتیبکه صالغان مورگان آوستیلرنك ایران خزینه‌سینه باش دیریکتور بولوب تعیین قیلنغانلغی قوشمه جمهوریت طرفندن رسمی صورتده اعلان ایتلدی.

پورتوگالیه. پورتوگالیه‌ده بعض کشیشلر جمهوریت خلافینه فتنه چغارور اوچون، عسکرلر آراسنده تنبیهنامه‌لر طاراتوب یوری باشلاغانلر ایکان. موقت حکومتنك امری ایله کوبسی قولغه آلنغانلر. حاضرده پورتوگالیه موقت حکومتی چیرکه‌ولرنی هم ماناستیرلرنی خزینه ملکی ایتو حقنده قانون لائحه‌سی توزو ایله مشغول ایکان.

ترکیه. بو آراده ترکیه‌ده وزیرلر کابینیتینك اشی بر آز چوالوب طورا. یمنده، آلبانیه‌ده هم ماکیدونیه‌ده فتنه‌لر چغووی و باب عالینك یانووی سببلی کنج ترکلر داخلیه وزیری طلعت بك‌نك اشلرندن ممنون بولماغانلقلرن اعلام ایتکانلر ایدی. اوشبو سببدن طلعت بك لوازمندن استعفا قیلدی. آنك استعفا نامه‌سی صدر اعظم طرفندن قبول ایتلدی. حقی پاشا آنك اورنینه پارلامینتده کنج ترکلر فراکسیه‌سینك رئیسی خلیل بك‌نی چاقرغان ایدی. خلیل بك بو حقده کنج ترکلر ایله کیکاش ایته‌چگن اعلام قیلدی. اشلر ترتیبکه صالنماسه، ینه‌دن بر نیچه وزیرنك استعفا ایتوون احتمال طوتالر.

◆◆

ترکیه‌نك شیخ الاسلامی ترکستانده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه اعانه جییارغه کیره‌کلگی حقنده قول آستنده‌غی روحانیلرغه تنبیهنامه‌لر طاراتقان.

◆◆

یمنده فتنه‌لرنك همان دوام ایتکانلگی حقنده دمشقدن خبر آلندی. امام یحیی‌نك تبعه‌لری حدیده یانینه کیلوب ییتکانلر. بو آراده بیك زور مصادمه‌لر بولاچغن یازالر.

ترکیه‌نك روس پاراخود شرکتندن اجاره‌گه آلغان «ساریتسه» اسملی پاراخودی ١٢٠٠ عسکر تؤیه‌ب، یمنگه کیتکان.

داخلی خبرلر

دولت دوماسنده‌غی بودژەت کامیسیه‌سی یاکا آلنغان صالداتلرنی کییندرو اوچون تعیین قیلناچق آقچه‌نی بایتاق کیمتکان. یعنی ٤٠ ملك یاکا صالداتنی کییندرو اورنینه ٤١٨ ملك‌گه‌گنه تعیین ایتکان. ١٩١٠ نچی یلغه قاراغانده ١٩١١ نچی یل عسکرنك صانی کیمویه‌چکدر. چونکه عسکرلر آراسنده خیلی اصلاحات یاصالاچقدر.

چوما. پیتربورغده‌غی چوماغه قارشی طوروکامیسیه‌سی آمورسکی هم پریمورسکی اوبلاستلرده چوماغه قارشی طورو اوچون ٢٠٠ ملك صوم تعیین ایتکان. صو یوللری آچلغاچ ییدی ییرده طبیه تفتیش شعبه‌لری آچلاچقدر.

اوسسوری اطرافنده چوما آورووی ظاهر بولغانلغی رسمی خبرلرده کورندی.

شرقی قتای یولنده چوماغه قارشی نیندی تدبیرلر قیلنغانلغی حقنده ژلادیؤاستوکدن داخلیه وزارتینه اوشبورەوشده خبر بیره‌لر:

پوچته پویزلرینه قتایلر بتونله‌ی اوطرتلمیلر. باساژیرلر اوچون بولغان باشقه پویزلرده‌غی یولچیلرغه قتای اچنده ایك اوّل دیزینفیکسیه یاصالا. خاربیندن وکورشیسنده‌گی استانسه‌لردن هم کوآنچینزی یولندن فقط برنچی وایکنچی کلاصقه اوطرا طورغان قتایلرغنه قبول ایتله‌لر. آنلرده اوّل طبیبلر طرفندن معاینه ایتله‌لر. زابایکال اچینه کیتوچیلر بیش کون تفتیش آستنده یاتالر. پویزلرنك هم‌سنده فیلدشیرلر هم ١٤ استانسه‌ده طبیبلر بار. ١٠ استانسه‌ده دیزینفیکسیه بولمه‌لری بار.

اوشبو طریقه یاخشی تدبیرلر قیلو آرقاسنده بر آی اچنده پویزلرده چوما ایله آوروچیلر بولغانی یوق.

قتای اچنده چوما آورووی بیك قوتله‌نگانلکدن آورو سرایت ایتووی احتمال بولغان ییرنك هم‌سنده چوماغه قارشی تورلی تدبیرلر قیلنغانلغی ایشتله‌در.

استودینتلر آراسنده. موسکوا اونیؤیرسیتیتنده درس طڭلاوچیلر بیك آز. بعض درسلرنی استودینتلر طوقتاتقانلر. اونیؤیرسیتیتده هم خاتونلر اوچون بولغان عالی کورصلرده بعض پرافیسورلر پالیتسه صاقلاب طورغانده درسلرن اوقوب بترگانلر.

خارکف اونیؤیرسیتیتنده استودینتلر جیین یاصاب، زاباستوفکه یاصارغه قرار بیرگانلر. استودینتلرنك بعضلری پالیتسه طرفندن یازلوب آلنغان.

ؤارشاوده‌ده استودینتلر جیین یاصاغانلر.

پیرسیه‌ده‌گی روسیه عسکرینك کیری قایتارلغانلغی رسمی رەوشده خبر ایتلدی چونکه شمالی پیرسیه‌نك مرکزنده حاضر بر درجه طنچلق کورنه‌در. شونك اوچون روسیه حکومتی ایرانده‌غی عسکرن کیری قایتارورغه موافق کورگان. معلومدر، که بو عسکرلر ١٩٠٩ نچی یل ایبون چیلاسنده پیرسیه‌ده چوالولر هم بختیارلر ایله فدائیلرنك طهرانغه هجوملری وقتنده ییبه‌رلگان ایدی. چونکه بو چووالولردن روسیه تبعه‌سینه وباشقه چیت حکومت اهالیسینه ضرر کیلو احتمالی بار ایدی.

اطراف خبرلری

مه‌مسه.

اداره‌مزگه یازدقلرینه نظرا مه‌مه‌سه تیره‌سنده بر آولده ٨٥ یاشینه ییتوب وفات بولغان بر قارت، وارثلرینك گورصدقه‌سی اوچون آت بیره آلماولری سببلی، بر کون کیچکتروب دفن قیلنغان ایمش. صدقه‌غه بر صییرغنه کافی بولماغان اوستینه اون پوط آرش تؤیه‌گاچ که صییر آت اورنینه طورا آلغان ایمش.

احتمال عیب آتننده ترته‌سنده بولغاندر. هرنه ایسه، آیانچ حال.

تورلی خبرلر.

- دولت دوماسنده‌غی اوکته‌برچیلر فراکسیه‌سینك رئیسی رودزه‌نکو، فراکسیه‌ده اختلاف چقغانلقدن رئیسلکدن چغاچق ایمش.

- دوماده‌غی معارف کامیسیه‌سی ابتدائی مکتبلر حقنده‌غی نظام لائحه‌سن یاکادن قاراب چقدی. دوما بو لائحه‌نی مذاکره قیلغانده، چیرکاو مکتبلرن معارف نظارتینه بیرورگه قرار بیرگان ایدی. لکن کامیسیه ١٣ طاوشقه قارشی ٢٦ طاوش ایله دومانك بو قرارن اوزگارتورگه قرار بیرگان.

- روسیه‌ده کانترولق اداره‌سی یاصالغانغه ٢٨ نچی غینوارده یوز یل طولو مناسبتی ایله شول ؤیدمستؤاده بایرام یاصالدی.

- دولت دوماسی اعضالرندن ٤٠ کشی پیتربورغده عمومی صایلاو قاعده‌سی یاصاو حقنده بر نظام فرضی ترتیب قیلوب وزیرلر شوراسینه بیرگانلر ایدی. وزیرلر شوراسی بونی قبول ایتمه‌گان.

- لودزاده آپتیکه‌ده خدمت ایتوچیلر جمعیتینك بیوروسنده تنتو یاصالوب، کتاب ودا کومینتلر مصادره قیلنغان. هم اش طاشلاغان ٤٥ کشی حبس قیلنغان.

- آریول اویه‌زنده اچملك کیبتلرندن آقچه جییوب یوروچینی اوترگان اوچ کشی موسکوا عسکری محکمه‌سی طرفندن اصلوب اولترلورگه حکم ایتلگان.

- قار بیك تیز اروسببلی چمکندده بازار اورامی هم آنك کورشیسنده‌گی اوراملرنی بر آرشین قدر صو باصقان. کیبتلرده‌گی طاوارلر بلچرانغان. کابولسای یولنده بر ساژین تیره‌نلگنده‌گی صو آغمی ایله کوپرلر آغوب کیتکان. پوچته طوقتالغان.

- سابق ایران شاهی محمدعلی‌نك یاکادن آدیسقه قایتمایاچغی مملندن خبر بیره‌لر.

- موسکؤاده، دیپوتاتلقدن استعفا قیلغان گالوؤین اورنینه صوللر طرفندن صایلانورغه تعیین ایتلگان اسکؤرسوف فاتیرنده پالیتسه طرفندن تنتو یاصالغان. هم تنتو وقتنده ضررلی نرسه‌لر برده طابلماسه‌ده، اسکؤورسوف حبس قیلنغان.

- آدیسده ییکاتیرینسکی اورامده راسپوپف‌نك اوچ قاتلی یورتی یانغان. یانغن تو به‌ن قاتدن باشلانغانغه کوره، اوستده‌گی کشیلر بولنوب قالغانلر. بونلرغه توشه‌رگه گرچه باصقچ هم بریزینت قویلسه‌ده، کوبسی ایمگه‌نوب پشوب بتکان. فانتال قاتقانلقدن صوده سیبه‌رگه ممکن بولماغان. ایکی کشی اچده یانوب اولگان.

- ؤارشاوده اشتیینگیر فامیلیه‌سنده فقیر بر یهودیگه، آمیریکه‌ده وفات بولغان بر قرداشینك بر میلیون میراث قالدرغانلغن، آمیریکه‌دن خبر ایتکانلر.

قزان خبرلری

شهر دوماسی. ٣١ نچی غینوارده شهر دوماسینك مجلسی بولوب، ایك اوّل پوشکین اسمینه آچارغه قرار بیرلگان خلق درسخانه‌سن تمام ایتو مسئله‌سی مذاکره‌گه قویلدی. بوندن ١٥ یل قدر مقدم شهرگه دیباچینکو رئیس بولوب طورغان وقتده شهر دوماسی نیکولایف میدانندە مذکور درسخانه‌نی آچارغه قرار بیرگان هم آنك اوچون بر مقدار اعانه‌ده جیغان ایدی. درسخانه‌نك نیگزن قوروب اشکه

آتا و آناسینه، قارنداش و قبیله‌سینه، عموما اطراف و محیطنده اولانلرغه ایه‌روب یا فضائل ایله یا که رذائل ایله متصف اولادر. بو، ظاهری نظرده‌در. یوقسه آدمنك محیطنده اولانلر فضائل یا که رذائلنی قایدن کسب ایتمشلر؟ چونکه بونلرنك بؤزقاقلری‌ده تؤزوکلکلری‌ده طبیعی توگلدر. درست تجربه‌لر، مشاهد دلیللر بزگه کورسه‌ته‌درکه اصول اخلاقن اعتدال، افعال و حرکات بدنیه‌نی فضائل نفسانیه‌گه موافق صورتده اجرا ایتو فقط دین و دیانت ایله گنه ممکن اولور. ارباب دیانتنك بو عالمده بخت و سعادت اوزرنه ترکلك ایته آلولری‌ده علماء دین‌نك اوز وظیفه‌لرینی تییشلیچه اداقیلولرینه، اوامر و نواهی دینیه‌نی بیك آچق صورتده عموم خلقغه آڭلاتوب فضائلگه دعوت و رذائلدن حفظ ایته بلولرینه موقوفدر. اگر دین خادملری اوز وظیفه‌لرینی تییشلیچه ادا ایته بلمه‌سه‌لر یا که ایتمه‌سه‌لر خلقنك قلبنده یقین آزایور؛ عقاید دینیه‌نك عقلغه تأثیری اولماس؛ بصیرتلر غفلت پرده‌لری آستنده اورتولی قالور؛ حیوانی شهوتلری حکمفرما اولوب بنده‌نك اختیاری قولندن کیتر، هر اشنده حاکم مطلق عقل مستفادی توگل نفس اماره‌سی اولور.

رذائل هر ملتنك خراب و هلاکتینه سببدر، که دنیا یاراتلغاندن بیرلی حد و حسابسز ملتلر اوزرنده تأثیری کورلدیکی کبی اول ملتلرنك خلفلری بو کونده‌ده رذائل اخلاقنك بر قومنی نی رەوشده خراب و تارمار ایتدکینه عدل شاهدلردر. ایشته هندستان خلقلرندن اولوب یاؤروپالیلرنك (پاریا) دیدکلری رهبر طائفه‌سی کوز آلدمزده‌در. (قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلکم) آیة کریمه‌سی دین آخرتده هر بر آدمنی سعادتکه ایرشدردیکی کبی دنیاده‌ده حیات حسنه‌گه سبب اولدیغینی آچق صورتده کورسه‌ته‌در.

بیر یوزینك تورلی طرفلرنده معیشت ایتوچی مسلمانلرنك بعضلری فلك‌نك عکس الحرکتینه گرفتار اولوب شوکت و سلطنت تاجلرینی غائب ایتدیلر. اوزلرینه باشقه قوملرنك باشلرنده کوردیلر. بو کونده مسلمانلرنك کیره‌ك اقتصادی جهتدن اولسون کیره‌ك سیاست نقطهٔ نظرندن اولسون ضعف و مسکینالکلرینك ایك اصل سببی اوامر آلهیه‌گه انقیاد و نواهیدن اجتناب خصوصنده‌گی پروایسزلکلریدر. بونك اوچون آرتق دلیلگه احتیاج یوقدر. (ان الله لایغیر مابقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) آیة کریمه‌سینی تدبر ایله اوقوب اوسندن گنه اولسه‌ده اوتکانده‌گی ملتلرنك احوال تاریخیه‌سینی مطالعه قیلو کافیدر.

مسلمانلرنك بو کونگی احوالینی انصاف اوزرنده تفکر ایدوچیلرگه معلومدر، که اهل اسلامنك کوبره‌گی اصول و قواعد دینده متفق ایسه‌لرده عمل، عبادات و اخلاقغه عائد خصوصلرده مبارك اسلامنك کورسه‌تدیکی بولدن تماما اولماسه‌لرده شاقتی چیتکه کیتمشلردر. بو حال ملتلرنك اخلاق و افعالن نقطهٔ اعتدالدن یراقلغی نسبتنده ضعف و مسکینلك‌گه سبب بولا طورغان حاللردندر. (وما اصابکم من مصیبة فبما کسبت ایدیکم). شویله ایسه‌ده مسلمانلرده سلفلرندن توارث طریقنچه آلوب کیلدکلری فضائل بالکلیه غایب اولمامشدر. احکام دینیه‌نك روحی قلبلرنده مرکوزدر. قرآن کریمگه محبت و تعظیملری کاملدر. احادیث نبویه‌نی هم وحی آلهی کبی تلقی ایده‌لر. خلفای راشدین و سلف صالحنك سیرتلری خواص علمانك قلبنده محفوظدر. بناءً علیه احکام شرعیه‌گه متابعت خصوصنده بعضلرینه عارض اولان غفلت ایله نتیجهٔ ضروریه‌سی اولان ضعف و مسکنت دائمی بر حال دگلدر. بلکه کیتووی ممکن بر عرضدر.

ج. نصیب.

کرشکاچ، شهر ادارەسینڭ اشلری چووالوب کیتکانلکدن، اشدن طوقتارغه مجبور بولغانلر ایدی. شول وقتدن حاضرگه‌قدر درسخانه‌نڭ نیگزی قویمالر ایله قورشالغان حالده طورمقده‌در. بونڭ اوچون جییلغان اعانه‌ده پروتسینتلری ایله ۸٤ مڭ صومغه یتکان‌ایدی. ینه‌دن بر مقدار آقچه قوشقاچ، تمام ایته‌رگه ممکن بولاچق. دومابوطوغریده بایتاق مذاکره ایتکاندن صوڭره درسخانه‌نی تمام ایتومسئله‌سن معارف، مالیه‌وصناعت کامیسیه‌لرینڭ قاراولرینه‌طابشرورغه‌قرار بیردی. بومسئله‌نڭ یاکاروینه طولستوی‌غه خاطره یاصاو حقنده شهر دوماسی طرفندن صایلانغان کامیسیه‌نڭ اعلامنامه‌سی سبب بولغان‌ایدی. ایمدی طولستوی درسخانه‌سینڭ بولاق نڭ مسلمانلر طورا طورغان قسمنده آچلووی احتمال.

صوڭره‌تونگی قاراول اشلرن ترتیبکه صالو مسئله‌سی حقنده کیڭاشلر بولدی. حاضرگی کونده اورام قاراولچیلری خدمت حقلرن یورط خوجه‌لرندن اوزلری جییوب یوریلر. شهر ادارەسی بونڭ اوچون، یورط خوجه‌لرینه مخصوص نالوك صالوب قاراولچیلرغه معاشلرنی شهر ادارەسندن بیرورگه وشونڭ سایه‌سنده قاراول اشلرن ترتیبکه صالورغه فرض قیلا. اوشبونالوکنڭ زور یورطخوجه‌لرینه کوبرك توشووی وآنلرنڭ بواشکه راضی بولماولری معلوم بولغانلقدن، شهر دوماسی بومسئله‌نی اقتصاد جهتندن قاراونی مالیه کامسیه‌سینه طابشرورغه قرار بیردی.

بوندن مقدم شهر ادارەسینڭ شهرده‌گی صراخانه‌لرنی ممکن قدر کیمتوحقنده دوماغه لائحه تقدیم ایتکانلگی وبولائحه‌نڭ مالیه کامیسیه‌سینڭ قاراوینه طابشرلغانلغی گازیته‌مزده‌یازلغان‌ایدی. دوما بوطوغریده مالیه کامیسیه‌سینڭ قرارنامه‌سن تصدیق ایتدی اوشبوقرارنامه‌گه بناءً شهرنڭ بیك کوب اورامرنده صراخانه‌لر آچوممنوع بولورغه، آچلغانلری یابلورغه، اچکیخانه آچلغان یورطنڭ ییری ۴۰مربع سازیندن کیم بولماسقه هم بنالرینڭ ایده‌ندن توشه‌مگه قدر بییکلکلری ٤ آرشین بولورغه‌تییشلی. صراخانه‌خوجه‌لری بوحقده شکایت ایتوب، دوماغه مراجعت ایتکانلر ایدی. شکایتلری اعتبارغه آلنمادی.

شهر دوماسی گلاسنیلرنڭ معقول کوروب سویله‌ولری بوینچه اختیاری پازارنیلر جمعیتینه شهرطرفندن بیرله طورغان یاردمنی ٤ مڭ صومغه قدر آرتدرورغه رضالق کورسه‌تدی.

دیفتیریت بوآراده‌شهر اچنده دیفتبریت آوروینڭ طارالاباشلاغانلغی حقنده خبرآلنغان‌ایدی. گوبرناطورجنابلری بوڭا قارشی چاره‌لرطابارغه قوشوب، شهرادارەسینه فرمان بیبه‌رگان.

تیمریول مسئله‌سی. بوکونلرده‌موسکوا قزان تیمریولی شرکتینڭ اینژینیری سابانییف قزانغه کیلگان‌ایدی. شهرادارەسنده شهررئیسی بیکیتف ایله سویله‌شکان وقتده موسکوا-قزان تیمر یولی ادارەسینڭ ییکاتیرینبورغ یولن جنوب‌طرفندراق (یعنی لایش وماماداش اویه‌زلری آرقلی صاراپولغه‌وآندن ییکاتیرینبورغه) صالونی معقول کورگانلگن سویله‌گان ایدی. شهر رئیسی آڭا قزان شهرینڭ ده شول‌اوق مطبوینچه صالو طرفنده بولاچغن اعلام قیلدی.

سابانییف بوندن یاڭایولنڭ کیتووی مفروض بولغان لایش، ماماداش وصاراپول شهرلرینه سفر قیلاچق.

تیمریول کوپری. موسکوا-قزان تیمر یولی ادارەسی زویه قالاسی یانینه ایدل آرقلی کوپرصوغونڭ ۱۰نچی فیۋرالده رسمی صورتده باشلاناچغن اعلام قیلدی. شهر رئیسی ایله اوپراۋا اعضالری مذکور کونده کوپر صوغلاطورغان ییرگه چاقرلدیلر.

یانغن. اوتکان یکشنبه کون کوندزگی ساعت ۱۲ نچیده لەدسکوی اورامده مولوتکوفنڭ یورطندن یانغن چققان ایدی. اوطبر نیچه ساعت اچنده‌بوتون بنانی چولغاب آلدی. یانغننی سوندرگه‌یورگان‌وقتده‌یورطنڭ ۳نچی قاتینڭ ایده‌نی یمرلوب براندمیستر ژاسیلیینی ایمگه‌تدی. آنی تیزلکده شاموف شفا خانه‌سینه ییبه‌ردیلر. ضررنڭ حسابی حاضرگه معلوم توگل. یورط ۶۵ مڭ صومغه، جهازلری ۱٤ مڭ صومغه استراخاوات ایتلگان بولغان.

اعانه. ییدی صو ولایتنده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه طوسه‌عبد الکریم کچمیری جنابلرندن بر صوم هم قزانده بدرالدین افندی آپانایف نڭ کانتورنده خدمت ایتوچیلردن ۱٤ صوم ۶۵ تیین اعانه ادارەمزگه طابشرلدی. ایمدی آنلر فائده‌سینه «یولدز» ادارەسنده‌ینه‌دن جییلغان آقچه‌نڭ باریسی ۷۳صوم ۱٤تیین بولدی.

کتبخانۀ اسلامیه. غینوار آیی اچنده شهر کتبخانه‌سینڭ اسلامیه شعبه‌سینه ۲۳۸۲کشی کروب، تورلی کتاب، گازیته وژورناللر اوقوایله مشغول بولغانلر.

تیاتر اویی. بوگون ۳نچی فیۋرالده کوپیچسکی کلوب زالنده «سوداخدمتکارلری جمعیتی» فائده‌سینه شهرتیاتری آرتیستلری طرفندن تیاتر اوینالوب، موقع تماشاغه آستروفسکی‌نڭ „Безъ вины виноватые“ اسملی ٤پەردەلك کامیدیه‌سینڭ قویلاچغن ادارەمزگه خبر ایته‌لر.

قشقی امتحان. یاڭا بیسته‌ده مدرسۀ قیومیه‌نڭ ابتدائی صنفنده اوقوچی بالالرنڭ یاخشی بلولرندن ممنون بولوب هم معلم عارف‌خالدی جنابلرینه تشکر ایتوب طارالغانلقلرن یازالر.

محکمه‌زالندن. بوکونلرده پالاتامحکمه‌سنده سابق براندمایور تەبین‌ایله براندمیستر ایۋانوف، بوکوف‌هم کوروچکین‌نڭ اشلری قارالدی. آنلر لوازملرنده خدمت ایتکان وقتلرنده خدمتدن‌چققان پاژارنیلر اسمینه‌شهرادارەسندن آقچه‌آلوب، اوزلرینه قالدروایله متهم بولغان‌ایدیلر. متهملردن ایۋانوف آورو بولووی‌سببلی محکمه‌گه کیله آلماغان ایدی. اوشبو سببدن پروکرور معاونی اشنی ایکنچی‌وقتقه کیچکدرورطرفن قوۋلەدی لکن مدافعلرنڭ هم متهملردن تەبین‌نڭ اونذووی سببلی محکمه‌اعضالری اشنی قارارغه قرار بیردیلر.

پالاتا محکمه‌سی بو طوغریده بایتاق مذاکره ایتکاندن صوڭره عیبلری ثابت بولماغانلقدن، متهملرنڭ اوچیسن‌ده آزاد ایته‌رگه قرار بیردی.

اوتکان سنه فیۋرال آینده چیستای اویه‌زی استاروشیشمینسکی آولنده اشله‌ختین ا-مَلی آدم شول‌اوق آولده دیمیدف نام کره‌ستیاننڭ تگرمه‌نندن نه‌رسه اوغرلاوده متهم بولغان ایکان. پالیتسه تفتیش یاصی باشلاغاچ قاچوب کیتکان. بو واقعه‌دن بر نیچه آی اوتکاچ، پالیتسه اشله‌ختین‌نڭ کیچلرده اوُیینه کیلوب یورگانلگی‌حقنده خبرآلغان. ۲۳نچی ایپونده تونله‌بله متهمنڭ اوُیینه قایتقانلغی معلوم بولغاچ، استراژنیکلر کیلوب، قولغه آلمقچی بولغانلر. اشله‌ختین اورمانغه طابا قاچوب کیتمکچی بولسه‌ده آرتندن پوشکارف فامیلیه‌سنده‌گی استراژنیك کیلوب یەتوب‌طوتقان. اشله‌ختین استراژنیکنی ئوتر ومقصودی ایله کسه‌سندن خنجر چغاروب، بیتینه هم کوکره‌گینه قادا‌غان شول زمان باشقه کشیلر کیلوب، جرا حتله‌وچینی قولغه آلغانلر. اشله‌ختین بو اشی اوچون، محکمه‌گه بیرلگان ایکان. اشی ۳۱نچی غینوارده پالاتا محکمه‌سنده قارالدی. محکمه آنی عیبلی طاوب، ۶ یلغه کاطرغه ییبه‌رورگه قرار بیردی.

ناشر و محرری: احمدهادی مقصودی.

Стороннее сообщеніе

محترم محرر افندی!

اوشبو مینم فیدرالۋوۋیچ سیتنیکوف جنابلرینه‌بولغان‌تشکر نامه‌منی گازیته‌ڭزگه درج قیلسه‌ڭز ایدی. فیدرالۋویچ‌جنابلری میڭا گیپنوز واسطه‌سی ایله آلکاگولیزم بلاسندن قوتلورغه زور یاردم‌ایتدی. مین اوّلده بوڭانیچه‌یللر مبتلابولوب یوروب، قوتلودن امیدمنی تمام‌اوزگان‌ایدم. صوغه باتقان‌کشی صالامغه یابشور دیگان قبیلدن مین ایڭ آخردن آڭابارډم. آنڭ میڭایاردمی سایه‌سنده مین ۱۹۰۶نچی یلنڭ آپریلندن بیرلی اچودن تمام بیزدم. شول‌کوندن بیرلی هیچ برطامچی اسپیرتلی اچملکنی آغزه آلغانم یوق هم مینده اچکیلککه میلده بولغانی یوق. شول کوندن بیرلی مادی واجتماعی حاللرمده یاخشیلاندی. یوقاریده‌غی یاردملرنی قیلغانلغی اوچون‌سیتنیکوف‌جنابلرینه تشکر ایدرگه اوزمنی بورچلی دیب بله‌من.

لیچنی پاچوتنی گراژدانین د. دوبرینین

قزان ۱۹۱۱سنه ۱۰نچی غنوارده.

سرای مسافر خانه‌سی

فتح الله احمداللین نڭ

قزانده پچان بازارنده مسلمانلر ایچون «سرای» مسافر خانه‌سنی مین فتح الله احمداللین آرینداۋایت ایدوب همه نومیرلرنی یاڭادان اعلا درجه‌ده چیسطا قیلوب سودامزنی دوام ایتمکده‌مز، لکن اوّلگی خوجه‌غه قاراغانده هر نومیرگه صومینه ۲۰ تیین اسکیدکه برله‌ن قبول ایته‌چکمز. همه نومیرلر پارایله جلتولا، جماعتلری ایله کیلوچی‌مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر هم‌ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرله‌نمشدر، نومیرده پوچته تیلیگراف وباشقه یومشلر ایچون اطاعتلی خادملر موجوددر، آشخانه‌مزده ماهر آش پشروچی‌لر ادارەسنده بولوب هر وقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه‌در.

نومیرلر ٤۰تیین‌دن باشلاب ۱صوم ۵۰تیین‌گه قدر آیلقلاب کیلشو ایله، آط ایله کیلوچی‌لرگه آط قویار ایچون محکم کانیوشنی‌لر باردر.

تیلیفون نومری ۵۳۸ نچی.

احترام ایله „فتح الله احمداللین“.

مسلمانلر ایچون «بلغار» مسافر خانه‌سی.

قزانده پچه‌ن بازارنده طراموای اسقانسه‌سی قارشوسنده.

همه نومیرلر ماسلنی کراسکه ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقتریله، پار ایله‌جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم‌شیرمه‌لی‌نومیرلر، خاتونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرله‌نمشدر. نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه‌یومشلر ایچون‌خدمتکارلر، اطاعتلی‌خادم وخادمه‌لرموجوددر ایکی زورزالده، هروقت‌مسلمان، روس‌وترکیه‌غزیته‌وژورناللری‌موجوددر. آشخانه ماهر آش پشروچیلر ادارەسنده بولوب هر وقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هر تورلی مینیرالنی صولر قواصلر ماردر. نومیرلر ۵۰تیین‌دن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کیلشوایله مال آلوب کیلوچیلرگه اصقلادلر حاضردر. تیلیفون نومری ۷٤۸

احترام ایله: برادران رمضانفلر.

اجاره‌گه بیرله ایکی محکم اسکلاد برسی طاش، برسی آغاچ. پچه‌ن بازارنده «سرای» ایشگی آلدنده.

پچه‌ن بازارنده آپانایفلر یورطده

صلاح‌الدین مقصودی

کانده کون ماللری هم آیاق کیملری آرزان بها ایله‌ن صاتلمقده

غالانتارییینی ومانوفاکتور سوداسنه اشنا مسلمانچه وروسچه یازو بلگان مسلمان یگتی اورن ازلی آدریس: پچه‌ن بازارنده بلغارغه قارشی رمضانفده ٤ نچی نومیرده حسنی.

اعلان

برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده یاۋروپا اصولنچه اشله‌نگان مسلمان قازلقلارینڭ کارخانه‌سی ۱۳نچی دیکابردن رسمی صورتده آچلوب، تورلی قازلقلارنی صاتماغه باشلادی. کارخانه‌مزنڭ قازلقلاری تمیزرك اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق صورتده حاضرلندکلرندن محترم مسلمان قرداشلرمزنڭ مشتری اولارق ممنون بولولرنده شبهه ایتمیمز. کارخانه‌مزده اسکلا کشیلردن هرتورلی زاکازلر قبول ایتله‌وچیتدن صوراتوچیلارغه صومینه ۲۵ تین زادانکه ایله نالوژ ایوبده بیارله‌در. تله‌گان کشیلرکه پریسکورانت بوش‌یباره‌در.

Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

یولدز کتبخانه‌سی

«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:

۲) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای عربیدر. بو الفبانی معلم اول‌لی اوقوب تمام ایتکان بالالرغه، قرآنی درست ونیز اوقومقه توشندرمك اوچون تعلیم ایدلور. بونڭ آخرنده (۳۰) قدر قسقا سوره‌لر بالالر اوزلری طانوب اوقورلق درجه‌ده ایری حرف وحرکات‌ایله آچق شکلده طبع ایدلمشدر. بر آی اچنده بو الفبانی‌اولاندن آخرینه‌قدر اوقوغان بالاغه طوغری قرآن کریمنی تعلیم قیلنا باشلانور. حاضرده (۵) نچی باسماسی نشر اولندی بهاسی . (۷)تییندر.

۳) (قرائت) بوکتابده قرائت عربیه وتجوید قرآن حکملری بیك آچق صورتده بیان قیلنمشدر. استاذدن قرائت ایتمه‌گان وعلم تجویدنی اوقوماغان کشی ده بو کتاب بله قرائتینی درستله‌مك ممکندر. ایکنچی باسماسینڭ بهاسی (۶) تییندر.

بوکتابلر اوچون یولدز ادارەسینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایته‌لی.

محمود بن ابراهیم غفورف

قزانده‌پچان‌بازارنده تحۋینسکی پیرائولکنده عبیدللین پادۋوریه‌سنده. کیبتمزده ایرلر اوچون هرتورلی یخشی کلاپوشلر قاراکول هم بکا موداایله چیلوب اشله‌نگان یفلك قاما قرپلی بورکلر خاتونلر اوچون هرتورلی انجلی، چن‌کنیتیللی صوڭغی مودا ایله اشله‌نگان قالفاقلر، کاتفاشیلر، ایرلر هم خاتونلر اوچون هر تورلی چینك کاوشلر هم باشماقلر هر وقت صاتلماقده‌در.

زاکازقبول ایدلوب تیزلك ایله اولگورتوب بیرله هم صومینه ۲۵ تیین زادانکه ییبه‌رگان کشیلرگه پوچته ایله‌ن کوندرله‌در.

صوراوچیلارغه پریسکورانت بوش ییبه‌رله.

Адресъ: Казань, Махмуду Ибрагимовичу Гафурову.

بیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان‌ۋیستاوکه‌سنده زور آلطون میدال آلدی.

مغازینلرمزده هر وقت آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:

چن‌کنیتیل هم یفك ایله چیکلوب اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله پوش، فس هم قالفاقلر، چن‌انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیرورگه زاکاز قبول ایله‌مز.

صومینه ۲۵ تیین زادانکه ییبه‌رگان مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوب هیچ توقفسز ییبه‌ره‌مز.

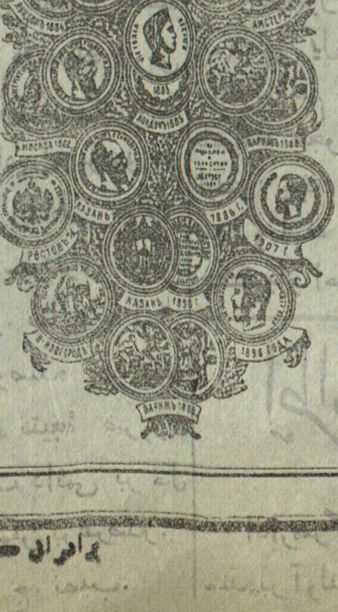

سودامزنڭ باشلانووی ۱۸۶۸ سنه‌ده

تیلیفون نومری ۷۷۱.

عین‌الدین ثابتف

گلاونی اسکلادمز قزانده تبخۋینسکی اورامده اوز یورطمزده.

آتدیلینیه‌مز

پچه‌ن بازارنده مسجد آستنده

یارمینکه‌لرده:

مکاریه‌ده مسجدقارشونده اوز کیبتمزده ۱۲نچی‌و۱٤نچی نومرلرده. اربیده‌گاستینی ره‌تده. بوگلمه، مینزه‌له، بری، اوق، استرلی طاماق، به‌له‌به‌ی، سمبر، چالی وغیرلرده.

Казань, Главный Складъ: Гайнутдину Сабитову. آدریس

قزانده بازار بهالری:

۲نچی فیبرالده

	صوم	تیین
یلقی یال، قویرق ایله	۷	۵۰
ئوری صغر یوطی	۱۵	—
چی صغر یوطی	۵	۵۰
ئوری باشماق یوطی	۱٤	—
چی باشماق یوطی	٤	۸
ویمتکه یاباغه	٤	—
آیوبکه قوری یوطی	۲۲	—
چی آیوبکه یوطی	۱۰	—
بالوی قوری یوطی	۱٤	—
بالوی چی یوطی	۵	—
صارق تکه‌سی	—	۶۰
ایری صارق روسکی	۱	۱۰
چیرکاسسکی صارق	۱	۳۰
کجه		۸۰
جال قوری یوطی	۱۰	—
قل قوری یوطی	۲۰ -	۲۲
بورصق	۱	۸۰
آق قویان	—	۲۱
روساك قویان	—	٤۱
جال قویان	—	۷
آق تیین	—	۲۵
پقار	۱	۸۰
ولکی قزل	۱۳	۵۰
آص	۲	—
باشکه دنکه	۵	—
یونلی طای	۳	—
آق کوزن	•	
قاره کوزن	۱	۱۰
بوری	۵	—
صاب مایی یوطی	۶	۸۰
چی مای یوطی	٤	—
ارش اونی		۷۰
بویلفی صولی	—	٤۶
امیرکانسکی صولی	—	۵۰
صارق ایتی یوطی	۳	۶۰
صغر ایتی یوطی	۳ —	٤
قوی مای یوطی	۸	٤۰
شیکر یوطی	۵	۶۰
آق ماهق	٤۰	—
سیری ماهق	۳۶	—
قازیونی ایری	۶	—
قازیونی واق قاوریسز	۱۰	—
ماچی تیریسی	—	۲۵
ات تیریسی ایری	—	۵۰
صورقه مکی	۳۷ —	—